

Brüssel, 5.12.2018
C(2018) 8111 final

KOMISJONI SOOVITUS,

5.12.2018,

euro rahvusvahelise rolli kohta energeetika valdkonnas

{SWD(2018) 483 final}

KOMISJONI SOOVITUS,

5.12.2018,

euro rahvusvahelise rolli kohta energeetika valdkonnas

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euro on stabiilne, usaldusväärne ja ülemaailmselt tunnustatud vääring, mida aktsepteeritakse laialdaselt rahvusvaheliste maksete tegemisel. 2017. aastal tehti või arveldati ligikaudu 36 % kõigist rahvusvahelistest tehingutest eurodes. Umbes 20 % välismaiste keskpankade kõigist rahvusvahelistest reservidest hoitakse eurodes. See on rohkem kui euroala osakaal ülemaailmses sisemajanduse koguproduktis.
- (2) Energiatooted, eriti toornafta, on kõige rohkem kaubeldavad toorained ELis ja kogu maailmas. Euroopa energiaturgudel igal aastal kaubeldavate koguste väärtus ületab 40 triljonit eurot. Üle 90 % nafta, gaasi ja muude energiatoodete kogutehingutest tehakse muus vääringus kui euro.
- (3) EL on maailma suurim energiainportija, kes impordib rohkem kui poole ELis tarbitavast energiast. Euroopa impordib ligikaudu 90 % vajaminevast naftast ja ligikaudu 70 % vajaminevast gaasist.
- (4) Viimasel viiel aastal on imporditud energia keskmine maksumus olnud umbes 300 miljardit eurot aastas. Suur enamus ELi imporditava energia aluseks olevatest pikaajalistest lepingutest (hinnanguliselt 80–90 %) ei ole eurodes, kusjuures kõige suurem osa ELi imporditavast energiast tuleb Venemaalt (ligikaudu 34 %), Lähis-Idast ja Aafrikast (kokku 33 %) ning Norrast (ligikaudu 20 %, millest umbes poole moodustab nafta ja poole gaas; gaasitarnete aluseks on eurodes arveldatavad lepingud).
- (5) Liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste energiasuhete aluseks on tihti rahvusvahelised lepingud, millest paljud on seotud nafta ja gaasi ostmisega. Sellised lepingud tagavad raamistiku, poliitilise toetuse ja õiguskindluse Euroopa ettevõtjatele, kes räägivad läbi ärirepinguid kolmandate riikide energiatarbijatega.
- (6) Vastavalt naftavarude direktiivile (2009/119/EÜ) peavad liikmesriigid säilitama toornafta ja/või naftatoodete kriisivarusid. Varude säilitamise nõuet aitavad liikmesriikidel täita varude säilitamise kesküksused ja kohustuse võtnud ettevõtjad, kes soetavad, säilitavad, haldavad ja müüvad naftatoodete kriisivarusid ja erivarusid.
- (7) Naftatarnete puhul kasutatakse võrdlusalusena naftahinna teabeagentuuride toornafta hinna võrdlusaluseid. Neid võrdlusaluseid kasutatakse ka muude energiatoodete puhul, nt maagaas ning toornaftal või naftatoodetel põhinevad tuletisinstrumendid. Praegu puuduvad toornafta puhul hinna võrdlusalused, mis põhineksid eurol.
- (8) Euroopas on välja arendatud mitu gaasikauplemiskeskust, kus kaubeldakse eurodes nomineeritud gaasitoodetega. Gaasikauplemiskeskuste hinnal põhinevate lepingute osakaal kasvab, samal ajal kui mitmed tarnelepingud põhinevad täielikult või osaliselt naftahindadega seotud lepingutel, mille aluseks ei ole euro. Väljakujunenud

gaasiturgude puhul on gaasikeskustes kaubeldavad kogused suuremad kui tegelikult tarbitavad kogused.

- (9) Finantsteenuseid osutavatel ettevõtjatel on kogu energiatarnete väärtusahela ulatuses oluline roll, tagades projektide täitjatele juurdepääsu kapitalile, kindlustusele ja riskijuhtimisvahenditele.
- (10) Euro rahvusvahelise rolli tugevdamine energiaga kauplemise ja energiainvesteeringute puhul, tagades samal ajal majanduse üldise tõhususe, aitab saavutada ELi energiapoliitika eesmärgi ja vähendada energiatarnehäirete riski. Euroopa ettevõtjate autonoomsus suureneb, väheneb risk, et rahvusvaheliste tehingute eest maksete tegemisel või saamisel ja projektide finantseerimisel võtavad kolmandate riikide jurisdiktsioonid nende suhtes õigusmeetmeid.
- (11) Võttes arvesse eespool esitatud konkreetseid nõudeid, on käesolevas komisjoni soovitus esitatud mõned juhised, kuidas suurendada euro osakaalu energiasektoris,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Euro laialdasem kasutamine rahvusvahelistes lepingutes ja energiaga seotud mittesiduvates vahendites

- (1) Liikmesriigid peaksid energeetika valdkonnas edendama euro laialdasemat kasutamist suhetes kolmandate riikidega, sh kahe- ja mitmepoolsetes rahvusvahelistes lepingutes või sellistes mittesiduvates vahendites nagu vastastikuse mõistmise memorandumid.
- (2) Komisjon kutsub liikmesriike üles lisama kolmandate riikidega sõlmitavatesse valitsustevahelistesse lepingutesse näidisklausli, mille komisjon on sõnastanud seoses euro kui vaikevääringu kasutamisega.
- (3) Komisjon juhib oma arvamuses, mille ta esitab liikmesriikidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse (EL) 2017/684 (millega luuakse liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid ja mittesiduvaid leppeid käsitlev teabevahetuse mehhanism) artikli 4 lõike 1 raames, süstemaatiliselt liikmesriikide tähelepanu euro kasutamisele. Võimaluse korral peaksid liikmesriigid järgima sama lähenemisviisi seoses energiaga seotud mittesiduvate vahenditega.

Euro laialdasem kasutamine Euroopa turuosaliste energiaga seotud tehingutes

- (4) Liikmesriigid peaksid innustama Euroopa turuosalisi kasutama energeetika valdkonna tehingutes eurot laialdasemalt ja hõlbustama seda.
- (5) Direktiivi 2009/119/EÜ kohaselt liikmesriikides loodud varude säilitamise kesküksused ja kohustuse võtnud ettevõtjad peaksid suurendama eurodes sõlmitud naftatoodete kriisivarude ja erivarude soetamise, säilitamise, haldamise ja müümise lepingute osakaalu, sh nende lepingute osakaalu, mis on seotud kahepoolsete lepingute alusel hoitavate varude või lepinguliste õigustega osta teatavas mahus varusid (nn piletid).
- (6) Euroopa energiaturgude osalised peaksid kasutama rohkem energialepinguid, mis on sõlmitud eurodes.
- (7) Turuosalised peaksid hõlbustama ja edendama ELis selliste vedelgaasiga kauplemise keskuste tekkimist, mille puhul aluseks olevate ja derivatiivsete toodete hinnad on eurodes, et toetada kauplemiskeskusepõhiste hindade laiemat kasutamist ja seega euro kasutamist selliste lepingute puhul.

- (8) Hinna teabeagentuurid peaksid hõlbustama eurol põhinevate toornafta hinna võrdlusaluste kasutuselevõttu.
- (9) Tootebörsid peaksid toetama eurol põhinevate toornafta ja rafineeritud naftatoodete tuletislepingute kasutamist.

Finantsteenuseid osutavad ettevõtjad peaksid eurot laialdasemalt kasutama energeetika valdkonna projektide ja tehingute puhul

- (10) Liikmesriigid ja finantsteenuseid osutavad ettevõtjad peaksid edendama euro laialdasemat kasutamist energeetika valdkonna projektide ja finantstehingute puhul.

Järelevalve

- (11) Liikmesriigid peaksid igal aastal teatama komisjonile kõik kättesaadavad andmed käesoleva soovitusel rakendamise seisu kohta.

Läbivaatamine

- (12) Komisjon vaatab käesoleva soovitusel rakendamise läbi kolm aastat pärast selle vastuvõtmist ja hindab, kas on vaja täiendavaid meetmeid, võttes arvesse liikmesriikide esitatud teavet.

Adressaadid

- (13) Käesolev soovitus on adresseeritud liikmesriikidele, direktiivi 2009/119/EÜ kohaselt liikmesriikides loodud varude säilitamise kesküksustele ja kohustuse võtnud ettevõtjatele, Euroopa energiaturgude osalistele, hinna teabeagentuuridele, tootebörsidele ning finantsteenuseid osutatavatele Euroopa ettevõtjatele.

Brüssel, 5.12.2018

Komisjoni nimel
Valdis DOMBROVSKIS
asepresident